

Maaned, saa bliver det en Folkfest, som alt Lyendet skal strømme til. — Naar den højtærede Justitsminister udtalte, at det var en forunderlig og kruit Tankegang, der gik igennem mit hele Foredrag, og naar han navnlig bemærkede, at det næsten lod til, som om jeg vilde gøre gældende, at der burde være en faderlig Forfjorg for Lyendet (Justitsministeren: Formynderstab!) vil jeg indrømme, at jeg har gjort mig skyldig i denne Tankegang og endnu gør det og fremdeles vil gøre det. Jeg tror ikke, at der er noget ondt deri, thi jeg ved, at paa de Steder rundt omkring paa Landet, hvor de bedste Husbønder og det bedste Lyende ere, er der endnu ikke saa lidt tilbage af det gode patriarkalske Forhold. Jeg tror ogsaa, at det i Virkeligheden er enhver Husbønds Pligt gennem et godt Eksempel og blide Formaninger at gøre sit til, at Lyendet kan tænke paa sin Fremtid. Jeg tror, at man derved gør ret og vel imod Lyendet og derigennem imod Samfundet i det hele; og jeg tror, at man gør lige det modsatte ved at aabne et Slags Lyendemærked paa særlig udpegede Dage, navnlig naar det sker, hvad jeg atter og atter maa betone, paa de for Lyendet aller farligste Tider, nemlig naar det kommer til Byen med Lommen fuld af Penge. Jeg beklager, at jeg befinder mig i en langt større Uoverensstemmelse med den højtærede Justitsminister, efter hvad han sidst udtalte, end jeg før troede at være.

Justitsministeren (Mellemann): Jeg finder mig foranlediget til at bemærke, at jeg ikke har talt noget om Dødsfælden eller Ikke-Dødsfælden af det patriarkalske Forhold mellem Husbønde og Lyender, men hvad jeg har udtalt mig om, er, at man gennem Lovgivningen vil udøve et Formynderstab over Lyendet, og det er det, jeg tror, man i det hele er kommen bort fra i vore Dage. Dernæst skal jeg gøre opmærksom paa, at disse Søndage, som der her er Tale om, de første Dage efter Skiftetiderne, jo altid ogsaa før 1891 have haft den Egenstab, at være de første Søndage, efter at Lyendet har faaet sin Løn udbetalt. De handlende i Byerne have altsaa altid vidst, at disse Dage havde denne Egenstab, og for saa vidt de mene, at Reklamer eller deslige skulde have særlig Betydning til at lokke Lyendet til Byen paa de Dage, var Forholdet i den Henseende virkelig det selv samme før 1891, som det kan blive nu. Jeg kan derfor ikke skønne rettere, end at Forerene ikke kunne være større nu, end de have været før.

Brun: Den ærede Minister nævnte før, at det er underligt ved Lovgivningsmagten at ville søge at tvinge Tjenestefolk til ikke at benytte deres Penge paa bestemte Tider, naar de dog ere myndige. Men det er netop det, som Tjenestefolk for en stor Del ikke ere, idet de komme ud at tjene med 14 Aars Alderen. I Virkeligheden vide de derfor, naar de faa Penge, ikke, hvorledes de skulde dæmme op for Lysten til at give dem ud ved første Lejlighed, efter at de have faaet dem, naar de komme til Byen. De ane ikke, hvilken Betydning Pengene have, og Pengene forsvinde i et Øjeblik. For os Husbønder, der have med Tjenestefolkene at gøre, er det af overordentlig stor Betydning, at Lyendet lærer at kende Penges Værdi, at være sparsommeligt og nøgenledes at opbevare sin Løn. I vor Tid forsvinder Lønnen hurtigt nok, men netop ved at holde aabent disse Søndage give vi Lyendet lige frem Lejlighed til at blive af med dets Penge, give vi en Slags Anvisning til de unge uerfarne Tjenestefolk til at komme af med Pengene. Naar disse unge Mennesker komme til Byen, træffe Kendinger og samles i Flokke, forsvinder deres Løn, efter vor Erfaring, og det til aldeles unyttige Ting, til Svir og Drik, i alt Fald for en stor Del til Ting, som ingen blivende Betydning have. Og saa kommer det farlige for Lyendet, det ubstrakte Kreditsystem, som fører til, at man før Sønningsdagen overrendes af handlende, som komme og bede om at tilbageholde saa og saa meget af et Lyendes Løn, som der skyldes dem. Jeg taler navnlig om det unge faste Lyende, som ikke har naaet Myndighedsalderen. Naar man saa meget som muligt kunde forhindre det fra, kort efter at de have faaet Løn, at tage til Byen, tror jeg, at det ikke blot vil være en stor Fordel for Husbønden, men ogsaa for Lyendet, som derved vænnes til Omhu og Orden med sine Penge. Jeg tror derfor, jeg vil slutte mig til den ærede 1ste Landsstingsmand for 8de Kreds (Breinholt) og stemme mod Lovforslaget.

Justitsministeren (Mellemann): Jeg skal tillade mig i Anledning af de sidste Bemærkninger at fremhæve, at vistnok ingen, den Gang Helligdagsloven blev givet, tænkte sig, at den skulde være et Middel til at udøve det omtalte Formynderstab over Lyendet: Men forøvrigt er det jo et civilretligt Spørgsmaal, som ikke kan blandes ind her. Er et Lyende ikke myndigt, maa det naturligvis have sin Kurators Samtykke til at disponere over sine Penge, for saa vidt det behøver det; det er ikke Husbønden, der skal